Ч. 242 Пятниця 29 жовтня (10 падолиста) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостьвах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Вісти політичні.

(Дискусия в палаті послів над §. 14. — Заява ґр. Кляріого. — Цар в Потсдамі. — Англійско-трансвальска війна).

В понеділок вела ся в палаті послів дискусия над внесенями в справі знесеня, вглядно обмеженя §. 14-ого. В тій справі були зголошені два внесеня: п. Дашиньского о знесене §. 14-ого і п. Кайзера о его обмежене. Перший забрав голос п. Мілевский і в імени Кола польслого заявив, що докладне обмежене §. 14 є конечне так в інтересі розвою парляментаризму, як і конституциї. Коли законодатне тіло не знає, як далеко сягає его компетенция, коли не знає, що в важних справах повинно бути запитане о думку і ся думка повинна бути міродатна, в такім случаю не може бути бесіди о довірю і взаїмности між правительством і парляментом. В тій справі показав ся цілковитий брак правної сьвідомости, як і коли тим параґрафом вільно послугувати ся, отже его ревізия є конечна. Против того параґрафу наведено цілий ряд жалоб, бесідник не вдаючи ся в полеміку, хотів би навести лише одну річ: Дня 3 червня 1898 з припорученя Кола польского бесідник звернув ся в запитаню до президента палати з просьбою, аби для деяких важнійших справ установити окремі засіданя, а то в тій цїли, аби парлямент раз вже порішив важні економічні і фінансово-політичні справи. Коли би тоді удержала ся була ся гадка, було би не прийшло до приміненя §. 14. Коло польске буде співділати при ревізиї 14 параґрафу, буде за наглостию і змістом внесень Кайзера і Перґельта, але виступить против внесеня п. Дашиньского о счеркнене того параґрафу. По промові п. Мілевского забрав голос п. Носке, що промавляв за внесенем Кайзера і Перґельта в справі обмеженя §. 14. П. Ґесман і Реліґ промавляли в тім самім дусї. Молодочех Страньский заявив, що его сторонництво єсть противне §. 14-ому і длятого буде голосувати за наглостию внесеня посла Дашиньского. Обмежене §. 14-ого не вистарчає; его треба цілком вичеркнути. Відтак забрав голос президент міністрів, ґр. Клярі і промовив: Висока палато! Внесеня, над котрими дискутуємо, відносять ся до важного питаня істнуючої конституциї і я уважаю за відповідну річ вже в тій стадиї нарад познакомити палату з становиском, яке займає правительство супротив обох внесень. Конечність заспокоєня наглих державних потреб в часї неприсутности народної репрезентациї довело до заведеня розпоряджень заступаючих закон, які знаходять ся також в конституцийнім праві инших держав. Нема сумніву, що закон о наглих розпорядженях в §. 14-ім В. з. д. о державній репрезентациї, вже не раз від коли істнує конституция показав ся дуже практичною річию при державних запомогах в случаях елементарних нещасть, при державних запомогах на наглі, загально потрібні роботи і т. и. З огляду на се, що при такім ужитю законних постанов против їх істнованя, не підносили ся засадничі сумніви і не можуть піднести ся, а навіть мусить бути признане, що в кождій хвили можуть повторити ся такі наглі случаї, в котрих по знесеню §. 14-го вже не буде можна в конституцийній дорозї так скоро прийти з помочию, правительство не може згодити ся на знесене §. 14-го основних законів державних. Що до внесень послів Кайзера і Перґельта, в справі практичної потреби обмеженя §. 14-го, думаю, що стилїзация їх внесень не подає, до якої степени зміна має бути переведена. Правительство буде старати ся свое становиско означити докладнійше підчас комісийних нарад над тими внесенями. Нинї зазначить лише тілько, що в своїй діяльности не переступить границь зазначених конституциєю. На тім замкнено розправу і приступлено до голосованя. Наглість внесеня Дашиньского ухвалено в іменнім голосованю 157 голосів против 61. Против голосували Поляки, нїмецкі католицкі людовці і февдальна шляхта. Опісля вивязала ся довга дискусия в справі формальній над питанем голосованя що до змісту внесеня Дашиньского. В шестім з ряду іменнім голосованю, внесене Дашиньского, аби вичеркнути §. 14, відкинено, хоч за внесенем заявила ся абсолютна більшість послів, присутних в парляменті. Віддано іменно 277 голосів; абсолютна більшість виносила 139. За внесенем Дашиньского на вичеркнене §. 14 голосувало 167 послів против 110. З огляду однак, що в справі зміни обовязуючої конституциї потрібна є більшість двох третин голосів (в тім разї 185), внесене перепало. Опісля приняла палата одноголосно внесене Перґельта і Кайзера на зміну §. 14 в засаді. На внесене пос. Білиньского ухвалено вибрати для сеї справи комісию, зложену з 48 членів. Комісия має здати справу палаті до днів 14. — Вчерашне засїдане палати послів займило в цілости відчитане предложеного буджету і промова управителя міністерства скарбу та кілька внесень і інтерпеляций.

Росийска царска пара приїхала вчера перед полуднем до Вільдпарк коло Потедаму,

---

1)

ДОГОВОР БЕЛЛЕРА з ПОДІНҐТОНОМ.

(З американьского — Франка Стоктона.)

— Як кажу, Віліяме — говорив Тома Беллер до приятеля мр. Подінґтона — менї справді дуже прикро, але сего року не можу того зробити. Але що-до моїх запросин, то инша річ.

— Очевидно, що инша — відповів Подінґтон — але мушу повторити, що вже перше сказав, що не можу їх в ніякий спосіб приймити.

Така розмова вела ся від часу до часу вже від яких пятьох лїт між Томою Беллером і Віліямом Подінґтоном. Они оба були старими приятелями, ходили разом до школи, і від молодих лїт вели спільно інтерес. Тепер дійшли до середних лїт; оба були жонаті, і кождий з них мав на селї свій дім, де перебували лїтом. Дуже себе поважали і один для другого був найлїпшим приятелем в сьвіті. Але за цілий той час нї один з них не відвідав другого на селї.

Причину того дивного поведеня можна кількома словами пояснити. Мр. Беллер мав дім над морем і любив пристрастно воду. Мав добре човно, котрим сам правив з найбільшою свободою і зручностию, а найбільшою приємностию для него було то, коли міг взяти з собою якого приятеля, або знакомого на морску прогульку. Але мр. Подінґтон бояв ся страшенно води, а особливо на човні, котрим правив не моряк, лиш любитель.

Колиб его приятель Беллер посадив коло керми якого старого досьвідного моряка, то Подінґтон може й згодивсь би виїхати колись на море, але що Беллер все наставав на то, аби сам їздив, і гнївав ся, коли хто з его гостий сумнївав ся о его морских спосібностях, то Подінґтон не хотів вражати честилюбивости приятеля, але не хотів також топити ся. З того вийшло таке, що не міг ся в ніякий спосіб відважати приймити запросини Беллера до его надморскої посїлости.

Приймити старого і щирого друга Беллера в своїй хорошій гірскій посїлости, в котрій часами проживав, було би було найбільшою радостию для мр. Подінґтона, але Беллер не хотів ніяк рішити ся, аби его відвідати. Подінґтон любував ся в конях і все повозив сам, а Беллер бояв ся коний більше як слонів і львів. Він вправдї не мав нїчого против коня або й більше коний, котрими повозив би старий і досьвідний візник, але перед конем, яким повозив Подінґтон, що мав богато купецкого знаня, а що-до коний був лиш любителем, мав Беллер великий страх. Він не хотів би обиджувати приятеля і відмавляти їзди з ним, але не мав охоти мучити свої нерви, коли би вибрав ся з Подінґтоном на проїздку. То було причиною, що він доси не бачив ще хорошої гірскої посїлости приятеля.

Таке положене стало вкінци нестерпимим. Родини мр. Беллера і мр. Подінґтона бували у себе дуже часто, але то, що оба старі нїколи до себе не їздили, було причиною чим раз голоснїйших поговірок між сусїдами і в горах і над морем.

Одного хорошого весняного дня, коли оба приятелї сиділи в конторі і мр. Подінґтон повторив свої звичайні запросини, відповів єму Беллер тими словвами:

— Віліяме, як я того лїта приїду до тебе, чи відвідаєш й ти мене? Ціла та справа починає бути трохи сьмішна а вже й люди говорять о тім.

Мр. Подінґтон положив руку на чоло і замкнув на кілька хвиль очи. В дусї бачив човно, перехилене на бік, з розпростертими вітрилами над водою, а двох людий бороло ся з филями і старало ся вхопити ся за край човна. Один з них плив добре і скоро — то був Беллер. Другий-же, як бачилось, потапав, дармо махав руками по воздусї — то був він сам. Але отворив очи і поглянув хоробро крізь вікно; час вже покінчити раз з тим всїм; оно бо й справдї вже сьмішне. Беллер тілько лїт їздить човном, а ще нїколи не перевернув.

— Добре — сказав — приїду до тебе; я готов, коли лиш схочеш.

Мр. Беллер встав і простягнув руку.

— Добре — відповів — договор важний!

де привитав єї цісар Вільгельм з цісаревою. По полудни відбув ся обід родинний в честь гостий. Цар з царицею і німецка цісарска пара виїхала на прогулку до парку Сансусі, при чім цар зложив величавий вінець на гробі цісаря Фридриха. Відтак приймав цісар Вільгельм на довшій авдиенциї ґр. Муравєва. Вечером о годині 9-ій від'їхали гості в дальшу дорогу до Росиї. Цісар Вільгельм проводив їх до Шарльоттенбурґа.

З поля африканьскої війни доносять найновійші анґлїйскі телеґрами, що Бури лагодять ся займити край Зулюсів і вже вислали туди значний відділ войска. Край Зулюсів лежить над морем на північ від Наталю і належить також до Анґлїйців. Занятє того краю важне тим, що Анґлїйці були би загрожені в Пітер-Маріцбурзї і в Дурбанї. З Ледісмес і Мафекінґа нема ніяких вістий; видко Анґлїйці цілком відтяті від прочої своєї армії.

Новинки.

Львів дня 9-го падолиста 1899.

— **Іменованя.** II. Намістник іменував концепіста дра Івана Левицкого комісарем повітовим, а тимчасового лікаря повітового дра Г. Нича і концепіста санїтарного дра Франца Стоклосиньского лікарями повітовими IX. ранги, а асистентів санїтарних: дра Мариана Шайновского, дра Кирила Дольницкого і дра Олександра Ястшембского концепістами санїтарними. — Управитель міністерства фінансів іменував старшого контрольора технїчної контролї фінансової Франца Ґрубера інспектором технїчної контролї фінансової в черновецкій дирекциї скарбовій.

— **При доповняючих виборах до сойму** вибрано вчера в Раві послом Володисл. Ґурку, бурмістра Рави 103 голосами против 88, які упали на дра Короля з Жовкви, а в Ліську ґр. Ігн. Красицкого 125 голосами против 75, що упали на дра Струтиньского.

— **Руске товариство педаґоґічне** у Львові повідомляє, що в суботу дня 11-го с. м. о годині $3\frac{1}{2}$ по полудни в рускій школї видїловій (при ул. Вірменьскій ч. 2 III. поверх) отвирає ся безплатний курс науки руского язика з характером приватно-домашним. Запис відбуде ся в суботу підчас першої лекциї; можуть записувати ся паннички з львівских шкіл народних і видїлових. Учити будуть: Вп. п. Огоновска і проф. др. Вол. Коцовский.

— **З руского театру.** З Коломиї пишуть: З вистави „Верховинців", даної на дохід Народного Дому в Коломиї, припало на Нар. Дім 125 зр. Весь дохід brutto виносив (без підвисшеня цїн) 300 зр. 70 кр. В суботу дня 11-го с. м. буде виставлений „Пташник з Тиролю" на дохід коломийскої Шкільної Помочи.

— **Пригадуємо,** що завтра дня 10-го с. м. відбудуть ся в Олеську Загальні збори товариства „Сільский господар".

— **Народна торговля** доносить, що посьвячене новозбудованої каменицї в Торнополи і перенесеного туди складу Народної Торговлї відбуде ся в суботу дня 11-ого с. м. Богослуженє в парохіяльній церкви розпічне ся о годині $9\frac{1}{2}$ зрана, а водосьвятє в домі о год. 12 в полудне.

— **Наслідки піяньства.** Зі Скорик, коло Підволочиск, повіта збаражского, пишуть: Д. 6 с. м. віддавав в Скориках бідний господар доньку за бідного; але біднота не перешкаджала їм гостити ся горівкою до нестями. Коли пополудни забирали княгиню, то вже нїхто не в силї був стояти на ногах, отже посїдали на вози. Як зачали по пяному переганятись, то всї три фіри зрівнали ся на дорозї, і так разом гнали без памяти. А на дорозї бавили ся діти. Одні з них встигли повтїкати, а трилїтний хлопець Кирила Богача попав ся під конї, і розтратований погиб на місци.

— **В Коломиї** відбула ся розправа против М. Жупника, бувшого офіцияла податкового, що вів відділ депозитів судових, і за короткий час, бо за два роки, здефравдував 30.789 зр., котрі програв в карти, або прогуляв з кавярками. Обжалованому удало ся було утечи, але коли минула ся послїдна здефраудована сума 5.000 зр., сам віддав ся в руки властий. Засуджено его на 6 лїт тяжкої вязницї.

— **Огні.** З Медики пишуть: Дня 4. с. м. вибух огонь коло 6-ої години вечером на обійстю гр. кат. пароха Вол. Головацкого. В кількох годинах згоріли: стодола повна збіжа, стайня і шпихлїр. Шкода виносить кільканайцять тисячів зр. Причиною огню є здає ся підпаленє.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Ради господарскі.

— Про робочі зьвірята. Робочі або запрягові зьвірята дають зьвірячу силу і обірник і через то стають ся средством до веденя господарства, а крім того вибраковані дають ще й в инший спосіб дохід, котрий зменшає зроблений на них первістний видаток. Чим з більшою силою (інтензивнійше) хоче хтось вести своє господарство, тим більше потребує зьвірят запрягових; з другої же сторони може господар держати лиш тілько зьвірят робочих, кілько потребує до запрягової роботи, в якім часї має тота робота бути зроблена і які тоті зьвірята до роботи. А скількість запрягової роботи буде більша, чим більший ґрунт; она зависить також від того, як хто управляє свій ґрунт і що на нім садить і сіє. До сама ріля, там більше треба запрягової роботи, де більше сїножатий, пасовиска і ліса, там менше треба зьвірят до роботи. Тяжка земля вимагає вдвоє так великої сили запрягової як легка; гористе положенє, злі дороги, розкинені ґрунти вимагають більше робочих зьвірят. — Час робочий зависить від розділу роботи на пори року і від числа годин на день, від того кілько сьвят в роцї та кілько ярмарків, а відтак і від доброго поділу роботи та від погоди. Коли господар хоче знати, кілько єму конче треба держати робочих зьвірят, то мусить уважати на то, яка у него робота з весни і в осени. Скоро єму на той час досить его зьвірят, то стане їх і на лїто і на зиму. Коли же би межи роботою з весни а в осени була велика ріжниця, то на той час коли єму треба більше зьвірят, може їх або наймати, або докупльовати, а в сім случаю по скінченій роботі може відставити худобину на тучене, іменно же в осени. Важна також річ, кілько годин на день має роботи худобина. В лїті числить ся звичайно 10 до 12 годин, в зимі 6 до 8. Воли роблять 1 або 2 години менше, як конї. Один запряг повинен звичайно робити від 5 до 11 год. перед полуднем і від 1 до 6 год. по полудни, отже 11 годин; коли же на полудне дає ся 3 години спочивку, то зьвірята роблять лиш 10 годин, але за то щадить ся їх силу. В зимі, щоби не тратити богато часу, найлїпше робити худобою від 9 год. рано до 3 год. по полудни, отже 6 годин. Хто має дві пари волів до зміни, робить одною від 5 до 11 год., а другою від 12 до 7 год. вечером, отже разом 13 годин. Річ очевидна, що при переміннім запрязї треба більше худобини, але за то она менше мучить ся і лїпше держить ся. До запрягової роботи уживає ся в господарстві коний і волів, в декотрих сторонах і коров. Чи лїпше держати конї чи воли — се рішає урядженє господарства і місцеві обставини. Взагалї кінь робить лїпше і єсть зручнійший як віл і длятого числять ся 3 конї за 4 воли а 2 конї за 3 воли. Впрочім можуть сильні воли зробити тілько, що й слабі конї або й більше. За то кінь зуживає ся далеко більше, як віл. Звичайно купує ся 3- до 4-лїтні воли і держить ся їх 3

Беллер перший додержав обітниці і приїхав на село. Він нічого не згадував перед приятелем о конях, але знав від жінки, що Подінґтон все ще сам повозить. Одначе она сказала єму при тім, що тепер їздить Подінґтон великим карим конем, що після єї гадки був лагідний і спокійний як дитина і она справді не могла собі уявити, аби хто міг хоч трохи перед таким конем боати ся. Отже коли приятель запросив мр. Беллера на другий день по его приїздї на прогульку, той придавив в собі неспокій і сказав, що така проїздка зробить єму велику приємність.

Коли спокійна шкапа бігла якої пів години по гладкій хороший дорозї, прийшло мр. Беллерови на думку, що може він цїле житє помиляв ся. Видавалось таки можливим, що були конї, для котрих гук, шум або несподївана поява якогось предмету була так мало-значна, що можна би їх до якоїсь степени назвати безпечними, навіть коли поводив ними невправний візник, а сам Подінґтон. Коли переїздили попри якусь луку, стрілив хтось за плотом; мр. Беллер налякав ся, кінь ні.

— Віліяме — сказав Беллер, розглядаючись з вдоволенєм — я не гадав, що ти мешкаєш в такій красній околици. Єї можна би навіть назвати хорошою. Не маєш вправді великої водної площі, яку я так люблю, але та ріка досить хороша, ті горбки прекрасні, а там видко сині гори.

— Тут пречудно — відповів приятель — я заєдно їзджу сею дорогою. Очевидно над морем красно, але тут маємо більшу ріжнородність.

Мр. Беллер мусів сам в души признати, що над морем часом трохи за одностайно і що він втратив богато приємности задля того, що не приїхав часом на тиждень або два до Подінґтона.

— Віліяме — спитав — як довго у тебе той кінь?

— Майже два роки — сказав мр. Подінґтон; — перед тим їздив я звичайно парою.

„Боже — погадав Беллер — яке щастє, що я не приїхав перед двома лїтами!" — І єго жаль, що не відвідав скорше приятеля значно вменшив ся.

Тепер приїхали на місце, де на ріці, що плила вздовж дороги, була гребля. Ріка розливала ся тут широко і творила хороший став.

— А! — скрикнув Беллер. — Отсе я люблю. Віліяме, ти справдї маєш всьо! Той став і ті дерева, що відбивають ся у водї прекрасні. Того очевидно не побачиш над морем.

Мр. Подінґтон був одушевлений; его лице сияло; тішив ся з вдоволеня приятеля.

— Кажу тобі, друже — почав — що —

— Віліяме! — крикнув Беллер і зірвав ся з свого сидженя — що то гудить? Поїзд?

— Так — відповів мр. Подінґтон спокійно. — Поїзд о десятій і сорок мінут.

— Чи він іде туди? — питав мр. Беллер неспокійно. — Переходить через он-той міст?

— Так — сказав Подінґтон — але він нічого нам не зробить, бо ми їдемо попід міст; ми цілком безпечні і не маємо нічого боятися.

— Але кінь, кінь! — кричав Беллер, коли поїзд наближав ся. — Що він зробить?

— Що зробить? — відповів Подінґтон — то що й тепер; его поїзд не обходить.

— Алеж Віліяме — кричав Беллер заєдно — ми як раз з'їдемо ся з ним; нїякий кінь не видержить такого гуку над собою!

Подінґтон розсьмияв ся і сказав:

— Він собі з того ні раз нічо не робить.

— Ні, ні! — кричав Беллер — я справді не можу того видержати! Постій трохи і позволь менї злїзти. Менї вже дрожать всї нерви.

Мр. Подінґтон усьміхнув ся.

— О, не потребуєш злазити — сказав — нема ні найменшої небезпечности. Але, аби тебе не дразнити, наверну і поїдемо иншою дорогою.

— Алеж тут не навернеш — верещав Беллер — за вузка дорога, а поїзд вже тут. Прошу тебе, стань.

Слова Беллера, що дорога за вузка, аби можна навернути, були для мр. Подінґтона тяжкою обидою. Він був незвичайно гордий на свою зручність, що умів навертати хочби й на найвузшій дорозї.

— Навернути? — відповів. — Нема нічого лекшого. Диви, сюди трохи на право, відтак назад, відтак знов малий поворот на ліво і ми будемо на иншій дорозї. — І в тій самій хвили почав повертати конем то сюди то туди.

— Ах Віліяме — крикнув Беллер підносячи ся з сидженя — поїзд вже майже тут!

до 4 роки, а відтак продає ся їх худими або тученими. Взагалї треба уважати на то, щоби волів не держати довго, а коний не зміняти за скоро.

— Кілька слів по живоплоти. Найлїпша пора до закладаня живоплотів то осїнь. Хто хоче заложити собі живопліт, повинен насамперед постарати ся о материял до того. Живоплоти коло обійстя, саду і города роблять у нас звичайно: з ялиць, грабини або глогу. Найлїпші бувають плоти з глогу. В пізній осени садить ся гліг в однім рядї і пригинає ся на 10 центим. понад землею. На другий рік дає ся вирастати лиш двом пагонам, по одному з кождого боку. Щоби молоденький живопліт був забезпечений, то садить ся єго попід старий живопліт або ворини, або що 4 метри вбиває ся коли і привязує ся до них дроти, один низше а другий висше і до них привязує ся живопліт. По другім роцї нагинає ся пагони двох сусїдних корчів до себе так, щоби они зійшли ся на перехрест і в тім місци де сходять ся, треба їх звязати тоненьким дротом та привязати до поперечних дротів або до старого плота. Цїлий живопліт буде тепер виглядати нїби як плетена решітка. Галузе стане опісля грубше; дріт в тім місци, де они ним звязані, вріже ся в галузе і оно зросте ся. Так зробить ся плетений живопліт. Живоплоти з ялини або граба садить ся в два ряди. Того рода живоплоти стриже ся з гори і боками так, щоби з них зробила ся нїби стїна. До стрижженя треба мати ножицї городничі. Живоплоти стрижуть ся або рівно, значить ся всюди боками однаково широко, або сподом лишає ся живопліт ширшим а в горі стинає ся єго більше, так, щоби він був вузший. Коли живопліт заводить ся доокола обійстя, саду або города, то можна попід него понасаджувати корчиків верпин (аґресту) або порічок. Буде з того двояка користь і живопліт буде густїйший і буде ся мати овочі на робленя вина. Доокола сїножатий і пасовиск можна робити плетені живоплоти з верби або також хацоваті живоплоти з грабини і бучини. Сї послїдні живоплоти засаджує ся на висипаних валах, обкопаних сподом ровами. Живоплоти доокола поля можна робити також з тернини, дикої рожі (свербиуза) і акацаї. Неможна однакож робити з верби, бо та відбирає богато поживи і земля близько плота не буде добре родити, анї з кислича (берберису), бо на листю сего корча розмножує ся грибок, котрий опісля кидає ся на збіже і викликує на нїм ржу.

Всячина господарска.

— Другий раз сего року зародила яблінка у господаря Але Ирсича в Бігарі в Боснї а тамошний староста І. Маркович прислав два доспілі яблока, що вродили ся з другого цьвіту, до редакциї віденьскої ґазети „Fremdenblatt“.

— Сьвітло на ніч. Коли дома хто недужий або єсть маленька дитина і треба, щоби сьвітло через ніч горіло, то не треба уживати до того нафтової лямпи та ще й скручувати єї, від чого творять ся лиш шкідливі ґази; до того можна ужити дуже добре кождий кусник сьвічки але так зробити. Утерти дуже мілко соли, запалити сьвічку і підсипувати соли доокола кнота так, щоби она сягала аж до чорної части кнота. Сьвічка буде тогди так поволеньки горіти, що і маленький кусник вистане на цїлу ніч.

— Кіт до скла і порцеляни. Сьвіжо відігрітий сир треба розтерти добре з такою самою скількостию білка на склянній плитї і додати мілко потовченого та пересїяного негашеного вапна, щоби зробила ся густа маса. Найважнїйша річ в тім, щоби кіт був добре розтертий. До розтираня — коли нема до того відповідної матової плити, можна ужити і звичайної грубої шиби та склянної шлюфованої затички від фляшки. Порошок з вапна треба додавати потроха і завсдно розтирати. Готовий кіт твердне до 10 мінут, длятого треба спішити ся з роботою, бо опісля не можна вже єго знов розмягчити. Посудину, котра має бути тим кітом скітована, треба грубо кітом помастити і всї шпари добре ним загладити.

Переписка господарска.

Пасічна: Гібнер у Львові і Майфарт у Відни не держать таких річий. Треба було читати „Ради господарскі“, то Ви були би довідали ся, що чіп ферментацийний можна і самому собі зробити. Треба казати в аптицї загнути собі тонку склянну рурку в два колїна, одно довше а друге коротше, і довше заложити в грубий корок. Бочку затикає ся тим корком, так, щоби рурка не досягала до соку, а під коротше колїно кладе ся на бочцї склянку з водою, так, щоби коротше колїно стояло у водї. Воду зразу треба що дня віднавляти, пізнїйше рідше. Впрочім спитайте карткою у фірми: Weissenböck & Schwarz, Kellerei,-Schank-u. Wirthschafts-Artikel, Wien I. Wildpretmarkt N. 1, чи не має камінних чопів (Steingut-Gährtrichter) з фабрики: Hochstetter & Kunst in Höhr bei Koblenz. То найлїпші чопи.

О. Ізид. С. в К. На миши і щури єсть тілько способів, що годі нам тут всїх подавати. Про многі ми вже давнїйше писали. По нашій думцї найлїпші ще коти і добрі лапки, а найважнїйша річ, щоби миши і щури не мали що їсти. Длятого треба все добре запрятувати, нїчого не розсипати, нїчого не лишати незакритим і т. д. Миши і щури можна також троїти, але треба з тим бути осторожним і поправдї то небезпечна річ. На миши радять ще й в такий спосіб: Добре виварену губку (до митя) покраяти на куснї, усмажити в старім маслї і в черепках попідкладати під мишачі дїри а до того в мисочках поставити і води. Миши з'ївши губку хотять дуже пити а коли напють ся, губка в них пучнявіє і розсаджує їх. Але при сїм способї треба, щоби миш губку з'їла. А як не з'їсть? — Другий спосіб: В мишачі нори і там де миши показують ся попідкладати платки умочені в терпентинї і що 14 днів відновляти. — Третий спосіб: Щури і миши гинуть від гірких мікдалів. Мікдали ті треба дрібно посїчи, посипати мукою і поцукрувати.— Автоматичні лапки на щури і миши продає фірма M. Feith, Wien II, Taborstrasse 11/B. Цїна перших 2 зр., цїна других 1 зр. 20 кр.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Яка буде зима? Метеорольоґічний інститут у Відни заповідає, що і сего року буде легка зима. Теперішне тепло потягне ся мабуть ще довше, бо воздух огрівшись раз від струї Ґольфу, має тепла на кілька місяців і від моря віє до нас. Впрочім знаходимо ся в рядї або циклю легких зим. Такі легкі зими були від 1804 до 1807, від 1841 до 1845, від 1849 до 1851, а тепер від 1896.

— Шатківниця до капусти. Фірма Chr. Schubert Hesse в Дрезднї придумала і пустила в торговлю таку ручну шатківницю до капусти, при котрій шаткує ся корбою. Шатківниця звана „Silesia“ має 6 до 9 ножів і шаткує на годину 4 до 6 або 6 до 8 кіп головок, а коштує менша 24 більша 36 зр. Друга шатківниця з корбою „Fenix“ має лиш 4 ножі, шаткує 3 до 4 копи на годину і коштує 18 зр. на місци.

— **Цїна збіжа у Львові** дня 7 падолиста: Пшениця 7·50 до 8·— зр.; жито 6·10 до 6·40; овес 5·25 до 6·—; ячмінь пашний 5·— до 5·25; ячмінь новий 6·25 до 7·—; горох до вареня 6·75 до 9·—; вика 4·40 до 4·80; сїмя льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·60 до 5·—; гречка 7·50 до 7.75; конюшина червона 50·— до 65·—; біла 30·— до 40·—; тимотка 15·— до 17·—; шведска —·— до —·—; кукурудза стара 6·— до 6·10; хміль —·— до —·—; ріпак 10·80 до 11·—

— **Цїна рогатої худоби** на віденьскім торзї. На торг д. 30 жовтня пригнано рогатої худоби призначеної на заріз 5697 штук, між тим з Галичини 545, з Буковини 147 штук. Цїна о 1 зр. упала. Галицкі тучені плачено: пріма 34 до 36 зр.; секунда 31 до 33 зр.; терция 26 до 30 зр. Воли з паші плачено по 26 до 31 зр. за 100 кільо живої ваги. Бугаї і корови по 26 до 35 зр.

— **Цїна безрог у Відни.** На торг дня 7 падолиста привезено загалом 9909 штук безрог, а між тими з Галичини 3.326 штук. За тучені угорскі плачено 39 до 40 кр., за галицкі молодї 34 до 42 кр. за кільо живої ваги.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 9 падолиста. Президент мінїстрів угорских Сель і мінїстер скарбу Люкач прибули нинї до Відня.

Колесберґ 9 падолиста. 3000 Бурів з сильним відділом артилерії вийшло з Преториї для забезпеченя Ораньскої републики.

Берлин 9 падолиста. Бюро Вольфа доносить, що між Нїмеччиною а Анґлією прийшло до договору в справі самоаньских островів. Після того договору самоаньскі острови з виїмкою острова Тутулія відступлено Нїмеччинї. Договор заключений з услівєм, що згодять ся на него Сполучені Держави.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

— А ми вже майже — мр. Подінґтон хотів сказати „навернули“ але задержав ся. Крик мр. Беллєра трохи розпервував єго і хотячи скоро навернути, сіпнув віжками сильнїйше як звичайно так, що кінь так напрасно подав ся назад, що задні колеса воза зсунули ся по вузкій межі в берега і попали у воду. Нагле потрясенє збільшило ще Беллєрову трвогу.

— Ти перевернеш — заверещав і не думаючи, що робить, вхопив ся за рамя приятеля. Кінь наляканий несподїваним торгненем і рівночасним гуком надїзджаючого поїзду, гадав, що стало ся щось незвичайного і подав ся так нагле назад, що не лише задні колеса легкого візка, але й передні опинили ся у водї, а до того й кінь попав задними ногами в ріку. Берег в тім місци був стрімкий, тому й віз котив ся заєдно в долину, мимо опору коня, що силував ся удержати ся на ховзкім березї.

— Стій! — кричав мр. Беллер.

— В гору! — кричав мр. Подінґтон і бив з цїлої сили батогом зсуваючу ся шкапу.

Але нї крик, нї бите не помагали. Ріка ішла попри саму дорогу, а берег був такий стрімкий і земля така болотниста, що кінь не міг нїяк видістати ся на гору або хочби лиш твердо стати. Віз котив ся заєдно назад і наза, аж цїлий опинив ся у водї і сплив.

То був звичайний візок, але полукішок був оббитий лякированим полотном, так що вода не могла від разу наплисти до середини. В той спосіб удержав ся на водї, хоч занурав ся досить глубоко. В тім місци був досить сильний похват і вода понесла візок долї рікою. Кінь вже був цїлий у водї; лиш голова і шия виставали, а що не міг досягнути ногами дна, силував ся плисти.

Мр. Подінґтон з бичем і поводами в руках сидів блїдий і наляканий; то всьо стало ся так нагле, а він був такий застрашений і змішаний, що якийсь час не міг пї слова промовити. Противно мр. Беллер тепер ожив і повеселїйшав. Лише що віз зачав плисти, почувь він як у себе дома. Вода не була для него страшна. Він бачив, що єго приятель майже стратив голову зі страху і що він має обовязок ратувати обох. Встав і розглянув ся.

— Поверни коня півперек ріки! — крикнув — він не може против води плисти. Їдь так як он-тї дерева на тамтім березї; там берег низший і зможемо виїхати. Трохи ще на бік; мусимо удержати човно в рівновазї. Так, тепер наперед.

Подінґтон послухав і кінь поплив у вказанім напрямї.

— Видиш — сказав Беллер — то не можна так просто півперек плисти, — бо похват занїс би нас на глубину.

Мр. Подінґтон не сказав нї слова; ждав лиш що кождої хвилї кінь потопе у водї.

— То ще не так зле, Подінґтон, правда? Колиб ми лиш мали весло і трохи вітрила; то була би велика поміч для коня; а той візок то незле човно.

(Дальше буде).

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).